

Sèrie “Educació Mediàtica per a una Ciutadania Crítica” Temporada 2 “L’anàlisi de les imatges”

1.- Títol i Autoria

Unitat Temàtica nº 2

La fotografia com a escriptura

Marta Martín Núñez, Universitat Jaume I

2.- Duració del vídeo

6', 45", 6 minuts i 45 segons

3.- Contingut del vídeo

Este vídeo contextualitza la importància de la fotografia com una imatge que funciona moltes vegades com una finestra oberta al món per a veure el que ens resulta llunyà. Però, al mateix temps, critica la noció que vincula la fotografia a la realitat i incideix en la idea de la fotografia com a escriptura. És a dir, qüestiona que siga una imatge objectiva de la realitat visible i posa en valor la mirada del fotògraf per a construir la fotografia d'un mode determinat i crear una mirada sobre el món.

A través de l'obra de tres fotògrafs –Martin Parr, Julián Barón i Cristina de Middel– s'explora el potencial de l'enquadrament fotogràfic per a realitzar una crítica social, la capacitat d'un recurs tècnic com el flaix per a crear una metàfora sobre la corrupció política o les maneres de transitar el límit entre la realitat i la ficció.

4.- Objectius de la Unitat Temàtica

- Reflexionar sobre la importància de la fotografia com a una finestra oberta al món.
- Criticar la idea tradicionalment associada a la fotografia d'objectivitat i veritat.
- Comprendre el paper del fotògraf/a en la construcció de la imatge fotogràfica.
- Aproximar-se al treball fotogràfic de Martin Parr, Julián Barón i Cristina de Middel.

5.- Activitats d'aula

- Lectura crítica del llibre *El beso de Judas. Fotografía y verdad* de Joan Fontcuberta (o, en defecte d'això, un dels capítols). És un text escrit en un llenguatge molt accessible i que aclareix molts debats teòrics sobre la relació entre fotografia i veritat.
- Anàlisi d'altres fotografies de Martin Parr, especialment del seu fotollibre *Small World*, al qual pertany la imatge analitzada en el vídeo.
- Anàlisi de l'obra *The Book of Veles*, del fotoperiodista Jonas Bendiksen, amb la qual va guanyar un premi de fotoperiodisme amb un treball creat íntegrament amb Intel·ligència Artificial. El projecte tracta precisament sobre Veles, un xicotet poble a Macedònia que va ser el principal centre de distribució de notícies falses en els últims anys.

6.- Recursos addicionals

- Fotollibre: [Small World \(Martin Parr, 1995\)](#)

- Fotollibre: [C.E.N.S.U.R.A. \(Julián Barón, 2011\)](#)
- Fotollibre: [The Afronauts \(Cristina de Middel, 2012\)](#)
- Article de premsa: [Terapia de choque contra las 'fake news'](#) (El País, 7 octubre 2021) sobre Jonas Bendiksen y *The Book of Veles*

7.- Referències seleccionades

Fontcuberta, Joan (1997). *El beso de Judas. Fotografía y verdad*. Barcelona: Gustavo Gili.
 Fontcuberta, Joan (2010). *La cámara de Pandora. Fotografía después de la fotografía*. Barcelona: Gustavo Gili.

Fontcuberta, Joan (2016). *La furia de las imágenes*. Barcelona: Galaxia Gutenberg
 Martín Núñez, Marta; García Catalán, Shaila; Marzal Felici, Javier (eds.) (2022). *Puntos ciegos. Miradas afiladas. Discursos fotográficos y prácticas artísticas para hackear la posverdad*. València: Tirant lo Blanch. <https://www.culturavisual.uji.es/puntos-ciegos-miradas-afiladas-discursos-fotograficos-y-practicas-artisticas-para-hackear-la-posverdad-2022/>

Martín Núñez, Marta y García Catalán, Shaila (2015). Un segundo más y los caciques desaparecerían. El flash político de Julián Barón. *FOTOCINEMA. Revista científica de cine y fotografía*, 10, 327-351. <https://doi.org/10.24310/Fotocinema.2015.v0i10.5989>

8.- Fitxa tècnica del vídeo

Direcció de projecte: Javier Marzal Felici; Marta Martín Núñez; Teresa Sorolla Romero

Producció: Roberto Arnau Roselló i Marta Martín Núñez

Guió i realització: Marta Martín Núñez

Presentadors: Yaiza Simón Cuesta i Carlos Martínez

Equips audiovisuals i plató: Laboratori de Ciències de la Comunicació UJI

Direcció de fotografia: Juan Plasencia García

Edició i postproducció: Jordi Montaña

Ajudants de postproducció: Rubén Nieto González i Claudia Ferrando Paulo

Direcció d'art: Daniel Zomeño

Grafisme i efectes de postproducció: Adam Brenes, Micrea Film Projects S.L.

Revisió lingüística: Grup d'Investigació I.T.A.C.A.-UJI

Imatges: Artgrid, À Punt Mèdia

Música: Artlist

Amb la col·laboració de: Universitat de València, Universitat Jaume I, Universitat d'Alacant, Universitat Miguel Hernández d'Elx, Universitat Politècnica de València, Universidad Cardenal Herrera-CEU, À Punt Mèdia, CEFIRE Artístic-expressiu de la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana

Una producció de: Càtedra Interuniversitària d'Anàlisi i Prospectiva de l'Audiovisual en la Universitat Jaume I del Consell de l'Audiovisual de la Comunitat Valenciana

Amb el suport de: Càtedra RTVE-UJI "Cultura Audiovisual i Alfabetització Mediàtica" i del Projecte de Recerca "Alfabetització mediàtica als mitjans de comunicació públics" (AMI-EDUCOM) PID2022-1288NB-I00, finançat pel Ministeri de Ciència, Innovació i Universitats i l'Agència Estatal de Recerca.

